

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 62:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af sammensætningen af de regionale jordbrugs-kommissioner m.v.

Af Keld Albrechtsen (EL) og Line Barfod (EL).
(Fremsat 7/1 2003).

Sammen med denne sag foretoges:

9) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 69:

Forslag til folketingsbeslutning om overflytning af opgaverne i henhold til landbrugsloven fra de regionale jordbrugskommissioner til den amtskommunale forvaltning.

Af Kristen Touborg (SF) m.fl.
(Fremsat 14/1 2003).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Fødevareministeren (Mariann Fischer Boel):

Enhedslisten har fremsat et beslutningsforslag, der lægger op til en ændring af jordbrugskommissionernes sammensætning og afskaffelse af varetetten. Det er forslagsstillernes opfattelse, at jordbrugskommissionerne skal varetage bredere samfundsmæssige interesser og ikke kun de rent landbrugserhvervsmæssige interesser.

Samtidig har SF fremsat et beslutningsforslag om en overflytning af jordbrugskommissionernes opgaver til den amtslige forvaltning.

Nu har vi jo lige haft lejlighed til i forespørgslen om en fremtidig landbrugslov at diskutere forskellige elementer. Jeg ved ikke, om vi kan sige, at krudtet er brændt af. I hvert fald har en stor del af debatten i den foregående forespørgselsdebat drejet sig om jordbrugskommissionernes rolle, og jeg vil ikke gentage alle de argumenter, der har været både for og imod forskellige former for ændringer.

Jeg er enig med Enhedslisten og SF i, at der i dag ses anderledes på mange af de forhold, der søges reguleret ude i det åbne land, end man gjorde dengang, man oprettede de regionale jordbrugskommissioner, og det har jeg også givet udtryk for i forbindelse med mit indlæg i forespørgselsdebatten.

Kl. 13.55

Jeg har tidligere i dag og også ved andre lejligheder givet udtryk for, at jordbrugskommis-

sionernes rolle og sammensætning selvfølgelig skal være til diskussion uden nogen forbehold i forbindelse med det arbejde, der foregår i øjeblikket om den fremtidige strukturering af vores anvendelse af landbrugsjorden i Danmark, så jeg synes ikke, jeg vil trætte Folketingets medlemmer med yderligere kommentarer. Jeg synes, vi har haft en god drøftelse af de enkelte elementer allerede i forbindelse med forespørgselsdebatten, så jeg skal bare meddele, at regeringen ikke kan støtte beslutningsforslagene, da de jo indgår i den verserende diskussion.

Jens Kirk (V):

Det er jo ikke omtale, disse kommissioner mangler. Der kan tales for og imod, men som før sagt: Lægmandsprincippet har for Venstre altid været noget fornuftigt. I vores embedsmandsverden eller teknokratiske verden burde vi måske lytte mere til de personer, som ved, hvor skoen trykker, og det skal udtrykkeligt siges, at disse lægmand lige så godt kan komme fra en grøn organisation eller en såkaldt naturorganisation som fra et jordbrugserhverv.

Det skal ikke afholde os fra at kigge på Enhedslistens forslag til ændringer af sammensætningen og af varetetten, men en naturklagenævnsnævnende kommission vil vi fraråde, hvis det skal fortsætte i fremtiden.

Endvidere er vi villige til at se på fordele og ulemper ved SF's forslag om at flytte jordbrugskommissionen over i den amtskommunale forvaltning. Lige p.t. er det dog vel nok irrelevant at snakke om en overflytning til amtskommunalt regi, og da der er nedsat et udvalg, som den 1. juli skal komme med et forslag til forenkling og modernisering, mener vi, det vil være forkert ikke at afvente dette arbejde, hvorfor Venstre ikke kan støtte beslutningsforslagene nr. B 62 og nr. B 69.

Erik Mortensen (S):

Som ministeren indledte med at sige, har vi jo faktisk kørt hele seancen igennem indtil flere gange med de samme ordførere, og temaet var en stor del af forespørgslens emne i dag.

Alligevel kan jeg ikke lade være med lige at hæfte mig ved det, hr. Jens Kirk nævner her: at begrebet lægmænd jo meget fint kan dække andre end landbrugskredse. Det var faktisk det, jeg spurgte ham om tidligere, det fik jeg ikke helt noget klart svar på, men det har jeg så fået nu.

Når vi nu har emnet på dagsordenen, skal der da også være et par kommentarer til det. Jeg sy-

nes, det måske kunne være passende at tage udgangspunkt i en situation 139 år tilbage, nemlig i 1864, da vi som bekendt tabte en lille krig til tyskerne og måtte afstå cirka en tredjedel af vort landområde. Dengang var der virkelig behov for, at man krattede al landbrugsjord sammen og dyrkede den intensivt, så vi kunne brødføde os selv og selvfølgelig også præstere en vis eksport.

Som sagt er der gået 139 år siden da, men det virker, som om jordbrugskommissionerne har taget indstillingen fra 139 år tilbage med sig, selv om de rent faktisk først begyndte at fungere som selvstændige kommissioner i 1989. Det er, som om man stadig har den indgangsvinkel til landbrugsspørgsmålet, at al mulig jord overhovedet primært skal være til landbrugsformål. Sagen er jo nok, at store dele af den danske befolkning – og et bredt flertal her i salen, synes jeg også, jeg har fornemmet – har fået en anden opfattelse af, hvad den danske jord skal og kan bruges til, og at der er andre behov og andre ønsker.

Nu kunne det måske godt tænkes, at debatten om jordbrugskommissionerne, både i den forudgående forespørgsel og i punktet her, har sit udspring i en lille sag oppe fra Nordsjælland om finansminister Thor Pedersens køb af en ejendom, for her spillede jordbrugskommissionen jo også en vis rolle. Det skal jeg da ikke afvise, men forslagsstillerne kan jo selv svare, om det har været udgangspunktet. Det viser jo, at der er et ønske om og et behov for at kigge på jordbrugskommissionernes sammensætning og virke. Det kan vi i Socialdemokratiet selvfølgelig bakke hundrede procent op om, og derfor kan vi også støtte intentionerne i de to beslutningsforslag, vi har til behandling her.

Kl. 14.00

De nærmere detaljer om en ny sammensætning af kommissionen skal selvfølgelig diskuteres på anden vis, og vi har heller ikke lagt os helt fast på, hvor et sådant kommissionsarbejde egentlig skal være forankret: Skal det være i det amtslige regi, eller skal det være i statsligt regi? Der er flere muligheder, men det amtslige regi virker selvfølgelig rimelig logisk, i og med at det er lokalinteresser, der skal varetages, både når vi taler om arealforbrug til landbrug og til rekreative formål.

Selv om vi får et udvalgsarbejde og efterfølgende også et lovrevisionsarbejde om landbrugslovene generelt, synes vi selvfølgelig, det er på sin plads at få præciseret, hvad vi ønsker her i Folketinget. Det er det, de to beslutnings-

forslag udtrykker, og det kan vi fra Socialdemokraternes side bakke op.

Christian H. Hansen (DF):

Jeg vil sige, som det også fremgik af debatten under den forespørgsel, vi lige har haft, F 40, at de intentioner, der ligger i de to beslutningsforslag fra Enhedslisten og SF, kan vi godt følge i Dansk Folkeparti.

Noget af det, som Enhedslisten er inde på, er vetoretten, hvor vi faktisk sagde under forespørgslen, at det var nogle intentioner, vi sagtens kunne følge. SF's forslag lægger op til, at jordbrugskommissionerne bliver lagt over i det amtslige regi, og her vil vi nok ikke melde i dag, at det lige skal være i amterne. Det kunne være, der kom nogle andre modeller frem, og hvis det skal hænge lidt sammen med den holdning, vi har til amterne og amternes nedlæggelse, må vi nok også konstatere i dag, at vi synes måske ikke, at det lige er amterne, der skal overtage opgaven.

Jeg synes, vi skal se positivt på begge beslutningsforslag under det kommende udvalgsarbejde, men som sagt også afvente det udvalg, der er nedsat i Fødevarerministeriet, og som jo også kommer med nogle gode tanker og ideer. Jeg synes, at de tanker og ideer, der ligger i de to beslutningsforslag, skal tages med ind i det videre arbejde med nogle ændringer på området, og jeg kan igen slå fast, at i Dansk Folkeparti er vi helt klart med på, at der skal ske nogle ændringer.

Else Theill Sørensen (KF):

Allerede under det forrige punkt tilkendegav jeg, at Det Konservative Folkeparti er åbne over for at se grundigt på jordbrugskommissionernes sammensætning og på lovgrundlaget for deres arbejde, herunder spørgsmålet om eventuelt at flytte opgaver fra de regionale jordbrugskommissioner. Men som jeg også sagde under det forrige punkt, er det spørgsmål, som jeg mener skal afvente den samlede revision af lovgivningskomplekset for jordbruget, som forventes at komme efter sommerferien, og vi kan derfor ikke gå ind for beslutningsforslagene.

Kristen Touborg (SF):

Jeg vil godt tilslutte mig de ordførere, der har sagt, at vi jo har taget debatten i nogle timer her i formiddag, og den skal jeg ikke lægge an til at gentage. Men jeg vil godt se sagen under lidt an-

dre vinkler, som vi måske ikke gjorde helt så meget ud af i formiddags.

Jeg vil godt ridse op, hvordan det forholder sig med jordbrugskommissionerne og deres forgængere. Det var faktisk sådan, at der var 70 år, hvor man havde politisk udnævnte formænd. Jeg var selv medlem af Jordbrugskommissionen i Ringkjøbing Amt og formand for og medlem af Jordlovsudvalget og var med til 70-års-jubilæet, få dage før vi fik Statens Jordlovsudvalg nedlagt, så den ordning bestod i 70 år. Vi har siden haft 12-13 år med, skal vi sige, landbrugsstyre på området.

Indtil 1990 havde man et politisk udnævnt overudvalg, som sørgede for, at der var sammenhæng i tingene. Det sørgede for, at hvis der var kommissioner, der gik helt skævt i byen, kunne de andre medlemmer af jordlovsudvalget underkende det, der var foretaget ude omkring. Der var altså ikke blot en ankemulighed – det var der nemlig også, og det var der såmænd helt til ministeren, men jeg vil ikke påstå, at det nødvendigvis var en god idé, men det er faktisk en god idé, at der er en ankemulighed, fordi det er en uskik, at ganske få medlemmer træffer endelige, inappellable afgørelser. Vi kan faktisk ikke være bekendt at have sådan en forvaltning i Danmark.

Kl. 14.05

Derfor var det gamle system i virkeligheden slet ikke så tosset, og specielt synes jeg, det var vigtigt, at det var politisk udnævnte personer, fordi man dermed havde det politiske niveau med, også i de afgørelser, der dybest set styrer strukturudviklingen.

Hvad det bliver til fremover, kan man jo kun gisne om. Jeg mener nu ikke, det vil være noget problem at overføre det til amterne, selv om det skulle ende med, at Strukturkommissionen, som er nedsat af indenrigsministeren, skulle nedlægge amterne. Hvis det bliver tilfældet, bliver det efter min opfattelse absolut ikke i den fart, som indenrigsministeren har lagt op til, men først om nogle år, og så vil der sådan set ikke være den store forskel på, at man skulle overføre en række opgaver på andre områder fra amterne og i øvrigt omlægge en masse opgaver.

Jeg mener ikke, det behøver at være en stopklods, at amterne eventuelt bliver nedlagt. Vi kan godt arbejde med en model, som indebærer, at det er amterne, altså folkevalgte, der overtager dette område. Jeg synes ikke, at det ene udelukker det andet. Jeg kan slet ikke se, at det skul-

le gøre det, for man skal jo som sagt alligevel have lagt mange ting om på det tidspunkt.

Jeg skal ikke forlænge debatten unødigt, men kun sige, at jeg er glad for, at der er åbenhed omkring spørgsmålet. De ordførere, jeg hidtil har hørt, har givet udtryk for at være åbne over for en række modeller, også den, vi har foreslået. Jeg håber, vi kan få nogle gode debatter, så vi kan få tingene ordentligt bearbejdet og ført igennem, inden vi laver det næste tiltag på landbrugsområdet.

Martin Lidegaard (RV):

Vi har jo under den tidligere debat haft lejlighed til at fremføre vore synspunkter, så jeg skal bare gentage helt kort, at Det Radikale Venstre er åben over for alle løsninger, også de to, der er nævnt i de to beslutningsforslag her.

Vi synes, der er fordele og ulemper ved næsten alle mulighederne og krydskombinationerne, og vi har været inde på dem under forespørgslen. Det eneste, der står fuldstændig fast – og det står nagelfast for Det Radikale Venstres vedkommende – er, at vi ønsker en anden måde at behandle de sager, som handler om det åbne lands naturværdier og sikring af drikkevandsressourcerne, på. Det skal være på en måde, der sikrer en mere nuanceret behandling, hvor det ikke kun er landbruget, der træffer afgørelse i sagen.

Bodil Kornbek (KRF):

Kristeligt Folkepartis ordfører, hr. Mogens Nørgård Pedersen, kan ikke være til stede i dag.

Kristeligt Folkeparti vil gerne være med til at diskutere jordbrugskommissionernes rolle og funktion, men vi er ikke helt sikre på, at det nødvendigvis skal ende med de strukturændringer, Enhedslisten og SF skitserer i deres forslag.

Vi er enige i, at det er vigtigt, at jordbrugskommissionerne varetager bredere samfundsmæssige interesser, men vi er ikke helt enige i, at det ikke kan lade sig gøre inden for de nuværende rammer. Med hensyn til f.eks. at sikre drikkevandsboringer mod pesticider er der jo intet til hinder for, at vi herinde kan stramme reglerne for pesticidanvendelse og sikre en fornøden sikkerhedsradius.

Med hensyn til de andre kritikpunkter, der har været rettet mod jordbrugskommissionerne, herunder omdannelse af landbrugsarealer til naturområder som i tilfældet med Søborg Sø, det habilitetsproblem, som sammenlægningen af Familielandbruget og De Danske Landbofor-

eninger har affødt, og overholdelsen af loftet over den enkelte ejers antal ejendomme og loftet over det samlede antal hektar er vi helt indforstået med, at der skal gøres noget, og at strukturrendringer nok er nødvendige.

Kl. 14.10

Vi finder dog ikke, at hverken B 62 eller B 69 nødvendigvis vil løse disse problemer. Vi vil dog være med til at drøfte både jordbrugskommissionernes struktur og den øvrige relevante lovgivning nærmere, når det af ministeren nedsatte udvalg har færdiggjort sit arbejde, og vi i stedet for hver især at skyde med strukturelle spreddehagl kan nå frem til en fælles løsning for den fremtidige struktur.

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne sige tak for modtagelsen af det beslutningsforslag, Enhedslisten har fremsat. Det er jo i realiteten sådan, at man foran sig kan se muligheden for et flertal, der vil nogenlunde det samme, som ligger i Enhedslistens forslag.

Vi havde naturligvis gerne set, at det blev gennemført her og nu, og har svært ved at forstå, hvorfor vi skal rundt om en hel masse omsvøbsdepartementer. Men vi er tålmodige folk i Enhedslisten – og også nøjsomme, det er vi nødt til, at det flertal, der rent faktisk har tilkendegivet sig under denne debat om de to beslutningsforslag, også vil lade sig udmønte i praktisk politik. Det vil vi i hvert fald arbejde for i Enhedslisten.

Jeg skal bare for god ordens skyld også sige, at vi er positive over for den alternative løsningsmodel, som hr. Touborg har fremsat forslag om, hvis det kan blive en mulighed. Men jeg tror nok, man må sige, uden at jeg skal bedrøve hr. Touborg alt for meget, at det nok er mere realistisk, at det er Enhedslistens model, som bliver den, der bliver gennemført, når det kommer til stykket.

Kristen Touborg (SF):

Jeg skal i lighed med hr. Keld Albrechtsen sige tak for debatten, og jeg kan jo supplere hr. Keld Albrechtsen med at sige, at også jeg klart har registreret, at vi får en ændring af jordbrugskommissionernes virke. Det er vel ret uafklaret, hvorvidt det bliver den meget lille løsning, som Venstre vel trods alt har skitseret, selv om Venstre ikke vil blande sig så meget, inden udvalget er på banen.

Jeg synes, jeg kunne genkende noget af det, landbruget har sagt, i det, Venstre gav udtryk for her. Hvis det er forkert, vil jeg selvfølgelig gerne høre fra Venstre og have et dementi af det, men jeg synes, jeg kunne genkende noget af det, jeg har læst i Landsbladet.

I modsætning til hr. Keld Albrechtsen synes jeg, det er alt for tidligt at opgive mulighederne for, at vi simpelt hen får nedlagt jordbrugskommissionerne og får området ind i statsligt regi eller et andet sted, altså en anden måde at administrere tingene på. Det mener jeg sådan set heller ikke debatten her i dag nødvendigvis har givet udtryk for, så vi arbejder trøstigt videre på at få vores forslag gennemført. Jeg mener ikke, der er udtalt noget om, at vi ikke skulle kunne det eller få gennemført noget, der ligner det.

Så skal jeg meddele, at vi naturligvis støtter Enhedslistens forslag i tilfælde af, at vores eget ikke kan gå igennem, som det foreligger.

Jeg skal slutte med at sige, at for SF er der to ting, der har aktualiseret denne sag. Den ene er den omstændighed, at vi har fået sammensluttet dansk landbrug, altså husmandsforeningerne og landboforeningerne, i en fælles organisation, Dansk Landbrug. Det forhold synes jeg godt jeg vil trække frem igen, for det er ret afgørende.

Kl. 14.15

Når vi ser på, hvad der har været grundlaget for de nuværende jordbrugskommissioner og de tidligere jordlovsudvalgs virke, har det jo været spillet imellem de små og de store landmænd, der har været det afgørende. Vi finder, at når de nu bliver til én organisation, er det altså meget, meget vanskeligt at forsvare det system, vi har i dag, rent bortset fra alle de andre ulemper der er i systemet rent forvaltningsmæssigt.

Den anden ting er finansministerens håndtering af opkøb af landbrugsejendomme og de dønninger, det gav, også over for jordbrugskommissionen. Sagen satte meget klart fokus på, at der er noget, der er helt galt i den forvaltningsform, der udøves. Det var i hvert fald de to forhold, der gjorde, at spørgsmålet blev yderligere aktualiseret, og det var derfor på det tidspunkt, at vi fremsatte forslaget om at nedlægge jordbrugskommissionerne.

Tak for debatten.

(Kort bemærkning).

Jens Kirk (V):

Jeg synes nok, at de sidste ord fra hr. Kristen Touborg bærer præg af, at det er jordbrugskommissionen, der bestemmer alt. Jeg håber da, hr.

Touborg er klar over, at der ligger en lov bagved, som har nogle ganske bestemte regler for, hvor store landbrug må være, hvilke spilleregler der i grunden er, og at det meste i grunden klares rent administrativt og faktisk uden indblanding fra jordbrugskommissionerne. Det er kun i få tilfælde, de har rådført sig med en jurist, men det lyder i hr. Touborgs fremstilling, som om de bestemmer alt og har frit råderum til at lave en gård på 1.000 ha, hvis det skulle være ønskeligt, eller også sige: Det vil vi ikke have, den må kun være på 500 ha.

(Kort bemærkning).

Kristen Touborg (SF):

Det er korrekt, som hr. Jens Kirk siger, at der ligger en lov bagved. Men sagen er jo, at den måde, jordbrugskommissionerne arbejder på, er jo netop med dispensationer i massevis, og derfor har jordbrugskommissionerne ret stor indflydelse på, i hvilken retning dansk landbrug går, og i hvilken retning strukturudviklingen går. Det er grunden til, at de udgør et ret væsentligt element, og da der er et så stort demokratiunderskud i det, er det også en af grundene til, at vi mener, det er nødvendigt at tage fat på de ting.

Hermed sluttede forhandlingen, og forslagene overgik derefter til anden (sidste) behandling.

Afstemning

Den fg. formand (Svend Auken):

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til Udvalget for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. Hvis ingen gør indsigelse, be-
tragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 59:

Forslag til folketingsbeslutning om bødestraf ved misligholdelse af landbrugslovens bopælspligt.

Af Kristen Touborg (SF) og Aage Frandsen (SF).
(Fremsat 11/12 2002).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Fødevarerministeren (Mariann Fischer Boel):

Beslutningsforslaget fra SF indeholder en opfordring til regeringen om at foretage regelændringer, der dels sikrer, at der oftere og tidligere anvendes bødestraf ved overtrædelse af bopælspligten, dels sikrer, at størrelsen af bøden svarer til størrelsen af hektarstøtten, der er modtaget i den konkrete sag.

Som jeg allerede har gjort rede for under fore-spørgselsdebatten og også kort under behandlingen af de to foregående beslutningsforslag, er regeringen i øjeblikket i gang med i forbindelse med det nedsatte udvalg at kigge på forskellige løsningsmodeller i forbindelse med jordlovgivningen, og spørgsmålet om sammenhængen mellem administration og sanktioner i landbrugsloven er klart et af de mange elementer, der indgår i arbejdet i udvalget. Hvis – eller jeg skal måske hellere sige når – vi i næste folketingsssamling forhåbentlig kan vedtage en ny landbrugslov med et væsentlig enklere regelsæt, vil det utvivlsomt give mulighed for en enklere og også mere effektiv kontrol af overtrædelser af bl.a. bopælspligten.

Overtrædelse af reglerne om bopælspligt bliver, som hr. Kristen Touborg selvfølgelig ved, også i dag sanktioneret ved påbud om salg og retssager, hvor der bliver pålagt bøder, og jeg vil blot ganske kort knytte et par enkelte bemærkninger til forslaget.

Kl. 14.20

For så vidt angår forslagens bemærkninger om en sammenligning mellem sociallovgivningen og landbrugslovgivningen, forholder det sig jo på den måde, at hvis man får en ydelse efter sociallovgivningen, som man ikke er berettiget til, skal man betale ydelsen tilbage. Hvis der også er tale om f.eks. bedrageri, vil der også være et strafferetligt anliggende i sagen.

Hvis vi kigger på hektarstøtten, forudsætter EU-reglerne om hektarstøtte ikke, at man opfylder bopælspligten. Ejeren af en landbrugsejendom er således berettiget til hektarstøtte, selv om han ikke opfylder bopælspligten, og jeg kan også læse i bemærkningerne til beslutningsforslaget, at forslagsstillerne er fuldstændig klar over netop det element, så derfor kan man ikke sammenligne de to forhold eller de to forskellige situationer. Med hensyn til forslaget om at sætte bødens størrelse i relation til den udbetalte hektarstøtte skal jeg klart understrege, at det jo er